

[Vivike.]

sig ned f. eks. i laksesæsonen og kun i den; når laksesæsonen så er forbi, damper han hjem igen, og så kan grønlænderne på fabrikken gå arbejdsløse. Må jeg som eksempel nævne Sukkertoppen, hvor den kgl. grønlandske handel har en udmærket fiskeindustrivirksomhed, der forsynes af fiskerne i Sukkertoppen og andre, bl. a. fiskerne i Napassog. Men for nogen tid siden var der en dansk erhvervsmand, der fandt ud af, at der var godt med laks i vandet ved Napassog; så smækkede han en fabrik op dér med det resultat, at en del af fiskerne lander laksen dér; derefter kører fabrikken inde i Godthåb på halv kraft og giver selvfølgelig et drønende underskud. Nå, denne mand anmoder nu om at få et lån af erhvervsfonden på 1 mill. kr. til 4 pct.s rente. Ja, det tror da pokker! Det synes jeg nu ikke han skal have. For hvad er resultatet af et sådant privat initiativ? Det er, at der bliver nogle mennesker beskæftiget i Sapotoq, som egentlig ikke skulle udbygges. Så skal staten, altså skatteborgerne, betale for skoler, børneinstitutioner og alle de faciliteter, der hører med, for at opretholde udstedet, bare fordi en enkelt privatmand i Danmark finder, at der kan tjenes penge på laks.

Det kan ikke være meningen, at de planer, der er lagt for Grønland, skal kunne krydses i en så voldsom grad. Bevares, dér er lagt planer, som erfaringen kan vise skal ændres, og det er også sket. Kangatsiaq kommune har fået en anden udvikling, end planerne havde vist; noget lignende gælder Sydprøven osv.; der er altså smidighed til stede. Men en smidighed som den, de to talere fra venstre og konservative har udtrykt ønske om her, vil simpelt hen betyde kaos, og det vil betyde, at jeg nu bliver mere urolig, end jeg hidtil har været.

Jeg er nemlig i forvejen urolig ved dette lovforslag, for det vil simpelt hen gøre det lettere for danske erhvervsfolk at etablere sig i Grønland; det vil sætte fart i det, der kaldes privatiseringen — altså enten at private virksomheder nyetableres, eller at statens, den kgl. grønlandske handels, virksomheder overgår på private hænder. Og det, vi vil opleve i fremtiden, bliver ikke, at de overgår på private grønlandske hænder, men på private danske hænder, det vil

erfaringerne komme til at vise os. Vi kan snakke om det om nogle år; så skal vi se, at det, jeg her spår, vil være rigtigt.

Det siges godt nok i lovforslaget, at der skal tages særligt hensyn til grønlandsk deltagelse i erhvervslivet. Ja, det lyder godt, og det er godt; men det betinger dog, at grønlænderne søger lånene. Grønlænderne vil givetvis søge lån til fiskerfartøjer f. eks.; men de vil ikke søge lån til større erhvervsvirksomheder i land, for det føler de endnu er for stor en opgave for dem at binde an med. Når de så engang føler, at de kan binde an med sådanne opgaver, så er alt, hvad der er noget værd, belagt af danske erhvervsfolk; og så er grønlænderne henvist til at arbejde for danskerne. Det kan man ikke bebrejde disse erhvervsfolk, men det kan man bebrejde os i folketinget og dem, der har med udviklingen af Grønland at gøre.

Jeg er altså bange for, navnlig nu, at en stor del af de investeringer, vi bringer til Grønland, og de penge, vi bruger til driften deroppe, simpelt hen ikke vil komme grønlænderne, men fortrinsvis erhvervsfolk fra Danmark til gode. Jeg er meget bange for, at den udvikling, vi laver i Grønland, bliver til fordel for danskere og først i anden række til fordel for grønlænderne.

Lovforslaget her fjerner sådan set bopælskravet; det er den ordning, vi har nu, som siger, at man ikke kan etablere sig med virksomheder i Grønland, hvis man ikke har været på Grønland i 6 måneder og stadig er på Grønland. Men lovforslaget her giver frit slag for enhver til at begynde at spekulere i erhverv deroppe. Dette bopælskrav har været bekæmpet af det konservative folkeparti igennem nogle år, og nu ser det altså ud til, at det lykkes dem at få det fjernet, hvis dette lovforslag gennemføres. Jeg mener, at det bliver til fordel for visse danske erhvervsfolk; men det bliver ikke til fordel for grønlænderne, og det var dog af hensyn til dem, vi skulle udbygge Grønland. Jeg mener, at vi skal tænke os om mange gange og se meget alvorligt på disse ting i et udvalg.

(Kort bemærkning).

Holger Hansen: Jeg vil gerne bede hr. Vivike om i morgen, eller så snart fortrykket foreligger, at læse, hvad vi har sagt, og ikke